

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *B. Gy.*
 Cím: *Őskeresztény templomot ástak ki Óbudán*
 Forrás: *Az Est*

Bp.
(Hely)

1930. VIII. 31.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

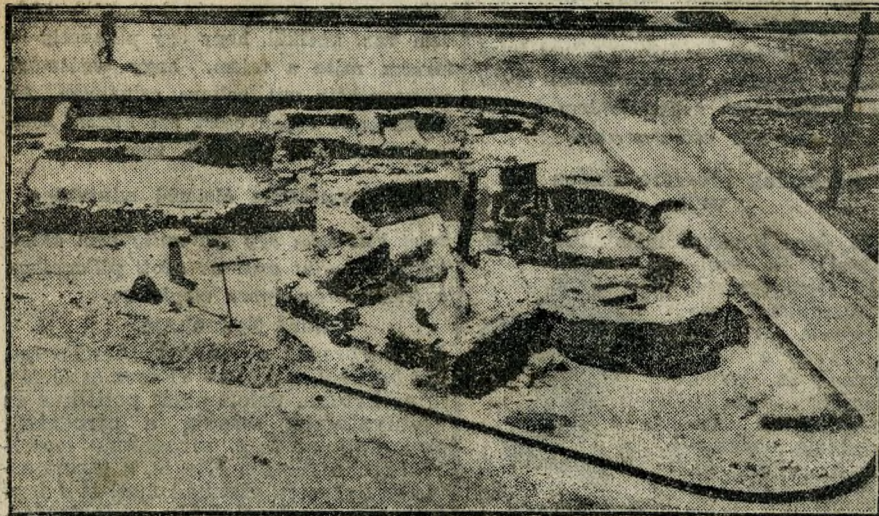
Tárgy

902.6

Hely

Idő

"1930"

AZ ŐSKERESZTÉNY TEMPLOM KIÁSOTT FALAI

Őskeresztény templomot ástak ki Óbudán

Eltemetett római város az óbudai gyárak alatt
 Ha: almas katonai amfiteátrum a Határ ucca mélyében

— Az Est tudóstíjdtól —

Óbuda, Raktár ucca. Az ucca végében egy kis téren 16 évszázados templom kiásott romjai között ül há-

rom munkás és ebédel a forró nap-sütésben, kolbászt zöldpaprikával. Azon a helyen, ahol ülnek, 16 évszázaddal ezelőtt a késő rómaiak imádták az új vallás istenét és még régebben, 18 évszázaddal ezelőtt valami-

vel régebbi romok imádtak a régi vallás egyik istenét: Silvanust.

A kiásott falmaradványok nem magasak, félméteresek körülbelül. Szépen, tisztán áll itt a templom külső fala, amely mutatja a jellegzetes római-keresztény konstrukciót: a négylevelű lóhere alakjára emlékeztető alaprajzot. A Krisztus utáni IV. században építettek ilyen templomokat a római keresztények. A fal egy helyen megszakad, kis nyílás: itt volt a bejárat a templomba. Kis templom lehetett, temetői kápolna.

— Temető lehetett itt, — mondja az egyik munkás a római kövön — itt szemben van a városi ház, két éve épült. Mikor az építéshez ástak, kőporsót találtak. Kőkoporsót, benne egy csontvázat. Aztán itt szemben van a kis vendéglő. Mikor az épült, megint találtak koporsót, meg feliratos kőveket.

Szemben a templommal hatalmas modern városi ház. Római csontvázak fölött laknak itt az emberek. Mint ahogy az egész környéken római házak, templomok,

egy elsüllyedt antik város fölött sétálnak az emberek, zakatolnak a gyárak és dőcögnek az autótaxik

a rossz kövezeten. Ez a kövezet a rómaiak korában biztosan jobb volt.

— Találtunk itt a romok között mindenféle római pénzeket, meg cserépeket, meg egy oltárkövet felirattal, — mondják a munkások.

Egy hónapja dolgoznak már itt, éppen most fejezték be a munkát. Kis domb vol ezen a helyen, fű nőtte be, gyerekek játszottak rajta. Nagy Lajos, az akvinkumi múzeum őre hosszabb idő óta végeztet próbaásatásokat ezen a vidéken. Most meglepő sikerrel járt a próbaásatás. Amikor

a kis füves dombot lehorodta nyolc munkás: ott volt alatta

a lóhererajzú templommaradvány

és mellette sok más, még régebbi falrész.

Nem messze ettől a helytől van az aquincumi múzeum. A görög stílusú, szép kis épület egyik hívős, árnyékos termében beaztunk Nagy Lajossal, a kiváló fiatal archeológussal. Karcsi mikénei váza előtte, most hozta Görögországból. A Raktár uccai ró-

mai templom iránt érdeklődünk:

— Körülbelül

Krisztus után 370-ből való ez a templom,

— mondja. — A nemrég feltárt pécsi lelet mellett ez a kis templom a legregibb keresztény templom Magyarországon területén. Valentinianus, császár uralkodott akkor. Nem sokáig imádhatták a rómaiak az Istent ebben a templomban: hamarosan ki kellett vonulniok Pannóniából.

— Négy különböző épület nyomait találtuk meg ennél az ásatásnál: mindegyik épületet a másik romjai fölé építették. Ez a templom volt a legutolsó. A legelső épület, amelynek romjait mellette megtaláltuk, a Krisztus utáni 2. századból származhat. Ahoz tartozhatott ez a kis oltárkö.

Az erdők pogány istenének oltára

Az asztal alatt fekszik

a kis oltárkőtöredék.

Szürke kő, ez a szöveg van belevésve: *Silvanus L. M. C. I. Severus*. Silvanusnak, az erdők istenének emelhetette ezt az oltárkövet Severus.

Óbuda egyik legregibb polgára. Valószínű ember lehetett ez a *Severus* és nyilván szerette a természetet, szeretett az erdőkben bolyongani, azért tisztelte különösen *Silvanus* istent. Vagy talán fakeskeskedő volt?

— *A négylevelű lóherére emlékeztető alaprajzról állapítottuk meg, hogy milyen korbeli lehetett a templom* — mondja *Nagy Lajos*. — Ehez hasonló korakeresztény templomot találtak Pécsen, de sok más helyütt Európában, sőt Afrikában és Kis-Ázsiában is. *Öt-hat méter magas lehetett ez a kis templom, körülötte pedig temető volt.*

Egy eltemetett római város Óbuda alatt

Ezután igen érdekes dolgokat mond el *Nagy Lajos*. A *Fő tér, Flóridán tér* és a hajógyár közötti terület uccái és házai alatt

eltemetett római város

van. Az ismert aquincumi romok, köztük az amfiteátrum csupán az egykori Aquincum külvárosának maradványai.

Az igazi nagy város, a centrum Óbudán volt,

az előbb említett helyen. *A mai Aquincum helyén csak a külváros volt, az úgynevezett civilváros. A katonai város, ahol az összes hatóságok*

székhelye volt, ahol a fórum és a templomok állottak, szóval a város centruma, az a mai gyárak és egyemeletes öreg házak helyén volt.

A hajógyári szigeten volt az aquincumi ezred tábora és az óbudai parton a katonai város.

Ennek

külön amfiteátruma

volt, mert a katonák nem szórakoztak együtt a civilekkel. A *Határ*

ucca házáinak helyén volt ez az amfiteátrum, ahol a római katonák végigélvezték a véres gladiátori játékokat és a még véresebb tigris- és oroslánviadalokat. Ezt az amfiteátrumot ki kellene ásni, a *Határ* ucca alól. Tervek vannak és talán nyolc év alatt meg is valósulnak. De

mikor fogják kihozni a föld alól a rengeteg többi épületet, a hatalmas város romjait?

Ehez rengeteg házat kellene lerombolni, rengeteg embert kellene kitelepíteni.

— Mi nem tehetünk úgy, mint az amerikaiak Athénben — mondja *Nagy Lajos*. — Ők megvették az egykori Agora fölötti házcsoportot, a lakókat kitelepítik, új házakat építenek nekik, a meglévőket lerombolják és kiássák alóluk az egykori athéni Agora épületesoportjait. Nálunk természetesen nem ilyen könnyen megoldható a dolog.

Idővel talán apránként mégis csak napvilágra kerülnek az eltemetett város egyes részei.

Kisebb földmunkák, építkezések, parkirozások kapasan... Most különben más munka foglalkoztat bennünket, a múzeum igazgatója, *Kussinszky Bálint* vezetése alatt kibővíjük a múzeum épületét, új szárnyat építünk, hogy kényelmesebben, szebben elhelyezhessük a gazdag anyagot.

A kiásott római templomot pedig kerítéssel veszik körül és körülötte parkirozzák a kis teret... A nagy római város pedig tovább alussza álmát az óbudai gyárak alatt. **B. Gy.**

(dal)

omt. XX